

İŞVERENLERİN TALEPLERİ ÇOK TEHLİKELİ

Aydınlık Gazetesi, 20 Ocak 2020

Yıldırım Koç

Türkiye giderek derinleşen bir ekonomik kriz yaşıyor. Klasik örneğe dönersek, birileri tünelin ucunda ışık gözüktüğünü söylüyor; ancak bu ışığın, üzerinize gelen bir tren olma olasılığı çok yüksek.

Bu tür ekonomik kriz dönemlerinde gündeme gelen soru, faturanın kime çıkarılacağıdır.

İşçiler arasında bir şehir efsanesi vardır. Verilen hak geri alınmazmış. Öyle bir alınır ki! 12 Eylül öncesinde var olan ve darbe sonrasında ortadan kaldırılan hakların bir bölümü hâlâ geri alınabilmiş değil. İşyerlerinde 12 Eylül öncesinde çalışmış işçi sayısı azaldıkça, bu kayıpların farkına bile varılmıyor.

Şimdi yeniden bir ekonomik kriz gündemde. Mevcut hakları çantada keklik görmek kadar büyük yanlış olamaz.

İşçilerin başına neler gelebileceğini düşündüğümde, baktığım ilk kaynak, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun (TİSK) genel kurul raporlarıdır.

38 yıl önce, 1982 yılı Nisan ayında **24 Ocak Kararları ve Çalışma Yaşamındaki Gelişmeler (1980-1982)** kitabım yayımlandı. (Kitabın tamamına <http://www.yildirimkoç.com.tr/usrfile/1322511149b.pdf> adresinden erişilebilir) Bu kitapta, TİSK'in 1972, 1974, 1976, 1978, 1980 ve 1982 yıllarında yapılan 9., 10., 11., 12., 13. ve 14. genel kurullarına sunulan çalışma raporlarını taramış ve işverenlerin taleplerini özetlemiştim (s.19-26). Bu taleplerin epeyce bir bölümü 12 Eylül darbesi sonrasında gerçekleştirildi.

Şimdi de, ekonomik kriz derinleştikçe, işçilerin başına neler gelebilir sorusunun yanıtını TİSK'in açıklamalarında arıyorum.

30 EKİM 2019 TALEPLERİ

TİSK Yönetim Kurulu Başkanı Özgür Burak Akkol, 30 Ekim 2019 günü TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yaptığı yazılı açıklamada işverenlerin taleplerini dile getirmişti.

Bu talepleri 2019 yılı Kasım ayında yayımlanan beş yazımda özetlemiştim: Kıdem Tazminatı Konusunda İşverenler Çok Açık Konuşuyor (2.11.2019); Kıdem Tazminatına Yönelik Asıl Tehlike (4.11.2019); İşçi Hakları Tehdit Altında (5.11.2019); İşverenlerin Yeni İstekleri (9.11.2019); İşverenlerin Talebi İşçiyi Köleleştirmek (11.11.2019).

25 Kasım 2019 günlü gazetelerde yer alan habere göre de, İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekib Avdagiç, "Ekonomi dostu İş Kanunu istiyoruz," dedi.

Son dönemde sosyal medyaya yansıyan gelişmeler de, krizin faturasının işçi sınıfına yıkılmak istendiğini gösteriyor.

TİSK'İN 27. GENEL KURULU (28 ARALIK 2019)

28 Aralık 2019 günü, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun 27. Olağan Genel Kurulu toplandı. Bu genel kurula sunulan çalışma raporunda da krizin faturasının kime yüklenmek istediğine ilişkin işveren niyeti ve talepleri ifade ediliyor.

Bu rapordan bazı bölümleri aşağıda aktarıyorum:

"Belirli süreli iş sözleşmesinin ilk defa ve/veya kümülatif süresi 24 ayı geçmemek üzere yapılması ve bu süre içerisinde yinelenmesi halinde objektif kriterlerin aranmamasına imkan tanınmalıdır." (s.25). BU TALEBİN ANLAMİ, BELİRLİ SÜRELİ İŞ SÖZLEŞMELERİNİN KULLANIMININ ÖNÜNDEKİ ENGELLERİN KALKMASI VE BÖYLECE KIDEM TAZMİNATININ TÜMÜYLE ORTADAN KALDIRILMASIDIR.

"Deneme süresinin bireysel iş sözleşmeleri ile 3 ay, toplu iş sözleşmeleri ile 12 ay olarak düzenlenmesine imkan tanınmalıdır." (s.25) BU TALEBİN ANLAMİ, İŞ GÜVENCESİNİN, İHBAR VE KIDEM TAZMİNATLARININ ORTADAN KALDIRILMASIDIR.

“Denkleştirme süresi 4 aya uzatılmalı ve tarafların anlaşması koşulu kaldırılmalıdır.” (s.26) BU TALEBİN ANLAMı, FAZLA ÇALIŞMADA İŞÇİNİN RIZASI KOŞULUNUN VE FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİNİN KALDIRILMASIDIR.

“Kısmi süreli çalışmalarda, fazla sürelerle çalışma ve fazla çalışma yasakları kaldırılmalıdır.” (s.26) BU TALEBİN ANLAMı, KISMİ SÜRELİ ÇALIŞANLARI UZUN SÜRELERLE ÇALIŞTIRMAK, AMA KIDEM TAZMİNATLARINI KISMİ SÜRELİ ÇALIŞMA ÜCRETİ ÜZERİNDEN ÖDEMektİR.

“Özel istihdam büroları aracılığıyla kurulan ödünç iş ilişkisine yönelik kanun ile getirilen konu ve süre sınırlamaları kaldırılmalıdır.” BU TALEBİN ANLAMı, KİRALIK İŞÇİLİK UYGULAMASININ YAYGINLAŞTIRILMASI VE BÖYLECE İŞÇİLERİN KÖLELEŞTİRİLMESİDİR.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, işverenlerin çıkarlarını çok iyi biliyor ve bunları kendi sınıf çıkarları açısından çok akıllı bir biçimde savunuyor. Kapitalist düzende böyle davranma hakları var; kimse onları suçlayamaz. İşçiler ve sendikalar da, eğer krizin faturasını ödemek istemiyorlarsa, işverenlerin bu ve benzeri alanlardaki taleplerini ciddiye almak ve girişimlerini dikkatle izlemek ve gereken duyarlılığı yaratarak haklarını korumak zorundadır.